

TZ: 75 let nitrooční čočky – revoluce v léčbě šedého zákalu

(PRAHA, 27. 11. 2024) Ve vyspělých zemích nitrooční čočka výrazně pomohla k léčbě slepoty ve stáří. Nitrooční čočka je jedním z největších vynálezů moderní medicíny. Nápad nejen odstranit postiženou čočku, ale nahradit ji právě čočkou umělou, se v praxi používá už 75 let. Vynalezl ji britský oční lékař sir Harold Ridley. „*Nápad vyrobit ji měl už v polovině 30. let. Poprvé ji ale použil až 29. listopadu 1949. Ta úplně první byla z polymethylmethakrylátu, který my známe jako plexisklo,*“ popisuje přednosta Oftalmologické kliniky FNKV Pavel Studený.

Čočka se záhy dostala do Spojených států. Pozadu nezůstali ani Čechoslováci. „*Už v roce 1953 nápad vyzkoušeli i tuzemští lékaři. Československo tak bylo druhou evropskou zemí po Velké Británii, kde byla implantována umělá nitrooční čočka,*“ doplňuje přednosta Oční kliniky dětí a dospělých 2. LF UK Martin Hložánek.

V současnosti jde o vůbec nejčastěji prováděnou operaci v medicíně, jen v Česku ji ročně absolvuje 150 tisíc lidí. Operaci katarakty zabrání oslepnutí. Může ale taky pomoci ochránit před demencí. Tuto informaci před třemi lety zveřejnili harvardští odborníci v prestižním časopisu JAMA Internal Medicine. „*Dnes víme, že operace katarakty přináší pacientovi 2,6 roku života ve zdraví navíc. Jsou tak ekonomicky efektivní, díky nim mohou zůstat lidé i ve starším věku soběstační.*“ vysvětluje Pavel Studený.

V současnosti mohou lékaři nabídnout hned několik různých čoček, kterými lze tu zakalenou nahradit. Vyrábějí se především z akrylátu. „*Variant je celá řada. Máme k dispozici například torické čočky, které redukuje astigmatismus, nebo čočky multifokální, které umožňují vidět na dálku, střed i blízko. Ty ale mohou způsobit optické fenomény především za horšího osvětlení,*“ říká lékařka z České společnosti refrakční a kataraktové chirurgie a Očního Centra Praha Andrea Janeková. Takovým lidem potom lékaři doporučují speciální čočky s rozšířeným ohniskem.

Jak je to s úhradou operace a čoček ze zdravotního pojištění?

- operace šedého zákalu + implantace nitrooční čočky hrazené dle Úhradové vyhlášky ze zdravotního pojištění
- operace šedého zákalu + některá z prémiových čoček – výkon hradí pojišťovna, na čočku si přispívá pacient (balíčky s hydrofilní, hydrofobní nebo torickou nitrooční čočkou)

Jak probíhá operace nitrooční čočky?

Šedý zákal se pomocí ultrazvuku nebo laseru rozbije a chirurg odstraní čočkové hmoty z oka ven. Pacient má během výkonu oko vykapané speciálními kapkami působícími proti bolesti. Čočku posléze nahradí umělou nitrooční čočkou.

Jak ovlivňuje šedý zákal vidění?

